Samenwerking telers

Drenthe belangrijke pioenenleverancier

052-54 Pioenen Drenthe.indd 52 03-06-19 11:39

Drenthe wordt – als het om bollen gaat – vooral met lelies geassocieerd, maar er staan ook vele hectares pioenen in die provincie. De teelt wordt daar akkerbouwmatig aangepakt en dat is niet vreemd, als je de telers achter de teelt ontmoet.

Tekst: Hans van der Lee | Fotografie: Jan Anninga

Eduard Daling komt makkelijk aan verse grond voor zijn pioenen.

Ooit vormde Smilde het kloppend hart van de droogbloementeelt. In de jaren negentig werd nog volop geteeld voor de plaatselijke drogerij, maar rond het jaar 2000 was de vraag naar droogbloemen nagenoeg nihil. Aan de trend, die in de jaren '80 op een hoogtepunt was, kwam een einde en de bloementelers moesten op zoek naar een alternatief. Dat gold ook voor Eduard Daling in Smilde. Hij ruilde zijn areaal in voor zomerbloemen en pioenen en stak en passant jonge collega's in de omgeving aan. Overigens teelt Daling ook nog volop bloemen, maar die bost hij gewoon vers.
Als Daling half mei een rondje maakt langs de pioenen, combineert hij het nuttige met het aangename. Gesneden wordt er niet of nauwelijks, de pioenen zijn nog te rauw. Op bijna alle percelen is de beregeningsinstallatie in bedrijf. De zanderige, humusrijke grond is droog. Hij stelt zijn kanon bij als hij ziet dat een hoek van het perceel niet wordt meegenomen door de installatie. "Eigenlijk wilde ik lelies telen, vlak voor ik aan de pioenen begon", erkent de teler. "Maar ik had geen grond genoeg. Daarom koos ik voor pioenen, aanvankelijk zo'n tien hectare."

GEEN GEBREK AAN GROND

Inmiddels staat er rond de twee vestigingen van Daling in totaal 55 hectare pioenen, 20 op contract en de rest zijn eigen pioenen. Er wordt zowel voor de planten als 'voor de snij' geteeld. Het gebrek aan grond is inmiddels ook achter de rug. Samen met zijn zoon Martijn heeft hij 157 hectare en ze huren er nog wat bij. "We hebben zo'n 160 hectare bloemen en vaste planten, van sierkolen tot zonnebloemen en van Delphinium tot Phlox.
"Niets mooier dan eigen grond", zegt Daling. Hij heeft naar eigen zeggen geluk gehad met de verwerving van grond, want hij liep daarmee net voor de lelietelers uit en daardoor was de prijs nog laag. "Het maakt landhuur makkelijk, want er valt iets te ruilen." Dat is nodig, want op 30 hectare na zijn alle eigen percelen al gebruikt voor pioenen en terugkeer is voorlopig nog niet mogelijk. Omdat de teler netjes met de grond omgaat, heeft hij een goede naam in de omgeving. Verse percelen zijn daardoor altijd te vinden. En die 30 hectare? "Dat is een mooi stuk grond. Dat bewaar ik voor als het echt nodig is."

De 'Sarah Bernhardt' en 'Alexander Fleming' groeien hard. De zogeheten broodsoorten passen de akkerbouwer goed. "Ik zoek geen risico's met exclusieve soorten. Bovendien is de markt er niet altijd. Ik luister zoveel mogelijk naar de markt, zie wat telers in Frankrijk Spanje, Israël en de Verenigde Staten doen en kies soorten die in de top tien van beste pioenen staan. We zijn heel selectief in het aanbod en het gaat ons niet louter om de mooi."
Uitbreiden in de pioenen zijn vader en zoon voorlopig niet van plan. "Wel optimaliseren van de teelt." Zo stapte Daling over van kunstmest op dierlijke mest, om zo duurzaam mogelijk te telen. "Een goed verhaal bij je product wordt steeds belangrijker en het milieu is natuurlijk ook belangrijk." Bij de 'Coral Sunset' is goed te zien wat bemesting doet. Er is een rug vergeten met de machine die de akkerbouwer liet bouwen en de planten zijn vijftien centimeter korter. Daling bemest met een eigen mestmix, die hij langs de ruggen in de grond brengt. "Werkt schitterend. De machine die we lieten bouwen, verdienen we snel terug." Echt niet uitbreiden dan? "Misschien dat we de contracteelt iets terugschroeven, zodat we de eigen teelt uitbreiden. We zitten eigenlijk praktisch tegen de grens aan van wat we aankunnen."

'PIOENENTELERS HIER KUNNEN ELKAAR VERSTERKEN'

Pioenenteleter Albert Joling van de Maatschap Joling in Dwingeloo heeft 40 hectare pioenen. Albert en Martijn Daling kennen elkaar goed en via Daling kwam Joling in 2012 aan de pioenen. Ook Joling pakt de teelt akkerbouwmatig aan, net als het bedrijf dat doet met de lelies (100 ha), tulpen

052-54 Pioenen Drenthe.indd 53 03-06-19 11:39

Albert Joling; “Arbeid is de beperkende factor”.

Dion Veninga is net gestart en bouwt aan een goede partij.

(30 ha) en aardbeienplanten (30 ha). “Ik zag als stagiair bij Daling dat in deze teelt geld te verdienen is. Mijn eerste pioenen teelde ik op contract bij Daling. We kunnen elkaar als telers versterken. Je gunt elkaar iets en we delen dan ook kennis en personeel bijvoorbeeld.”
Hij teelt ook in Hongarije, in de buurt van Budapest. Die pioenen zet hij af via de lokale supermarkt. De teelt is daar nog in opbouw. “Ik wil mijn blik verbreden, vooral internationaal. Ik heb agrarische bedrijfskunde gestudeerd. Volgens mij is het belangrijk om met de bank te kunnen praten en bovendien komt die bedrijfskunde van pas als ik ooit nog eens iets anders wil. Al is het kweken prachtig.”
Sinds kort heeft Joling vlak bij het bedrijf ook de beschikking over 10 hectare biologische grond, waar hij ook pioenen op teelt. Daar is hij echter nog niet erg over te spreken. “Vooral niet over de markt, want die is er niet”, constateert hij. “Het blijft vooral bij beloften.”
Opvallend op het biologische perceel is een hoekje waar een aantal pioenen staat te kwarren. De witte kaartjes bij de korte ruggen vermelden welk preparaat is gebruikt om terugkomziekte tegen te gaan. “Dit is ons proefveldje, maar erg veel succes hebben we nog niet in het vinden van een oplossing voor de terugkomziekte. Toch moeten we zoeken, want ik verwacht dat we over een jaar of twintig een gebrek aan grond krijgen. Daar moeten we iets op vinden.”
In tegenstelling tot Daling, bost Joling niet zelf. “We leveren alles in kisten, dat komt de kwaliteit ten goede. Transport regelen we zelf.”
Aan uitbreiding denkt Joling niet. Van de 40 hectare wordt de helft op contract geteeld en de andere helft heeft Joling zelf. Tien hectare wordt gesneden, de rest is voor de plantenhandel. “Arbeid is de beperkende factor in de bloementeelt, mechanisatie in de pioenen valt niet mee.” Net als bij collega-telers loopt het personeel vooral door de pioenen om de ruggen schoon te houden. “Als de pioenen rijp genoeg zijn, gaan we snijden. Je kunt de oogst rustig even in de cel bewaren.”
Een perceel ‘Dr. Fleming’ laat Joling voor wat het is. Snijden kan niet. Een hagelbui trok in april precies over de hoek van de onderneming en liet een verwoesting achter. Gaten in de het blad, schade aan de knoppen met als gevolg veel knopbotrytis. “Verschrikkelijk jammer, maar niets aan te doen. Soms loop je het op.”

‘NOG WAT VERDER GROEIEN KAN’

Dion Veninga van Veninga Hijken zit ruim tien kilometer van Daling, in Hijken. Hij maakt sinds 2010 deel uit van de maatschap en teelt sinds 2016 pioenen. In totaal heeft het bedrijf 30 hectare, waarvan 2 hectare voor rekening van Dion zelf komt. Verder heeft het bedrijf 25 hectare tulpen en bijna 90 hectare lelies. “Onze pioenen zijn voornamelijk contractteelt. Dit jaar snijden we helemaal niet, vorig jaar hebben we dat nog wel gedaan. Het draait nu om de plantenteelt.”
Ook de wortels van de teelt van Veninga liggen bij Daling. Het was tijdens een bijeenkomst met teeltadviseurs met Joling en Daling dat de interesse bij Veninga echt aangewakkerd werd. “We werken al samen met Joling wat de tulpen en de lelies betreft. Pioenen passen goed in de arbeidsfilm en als het aan mij ligt, groeien we daar nog wat verder in.” Net als zijn collega-pioenentelers lukt het de teler aan voldoende arbeidskrachten te komen.

Veninga doet het rustig aan en kiest vooral voor broodsoorten. “We bouwen eerst aan een goede partij, liften wat mee op de contractteelt. Het is best spannend. Ik zie wel een groei in de markt, al vrees ik dat de stekkenmarkt wel overvoerd raakt. Vorig jaar hadden we bijvoorbeeld teveel om te snijden, waardoor we meer op de plantenmarkt brachten dan de bedoeling was.”
Op een groot perceel op een kleine twee kilometer van het bedrijf, staat een stadsbus en wordt met een oogstband gesneden. De pioenen staan in mooie, efficiënte blokken. Met zorg kiest het personeel de rijpe pioenen, maar niet voor Veninga zelf. “De contractgever heeft ze verkocht.” Als Veninga al zelf snijdt, gaan de pioenen in kisten weg. Een boslijn kan niet uit.
“Er is wel goed in te beginnen, hier in Drenthe”, concludeert Veninga. “Het zit ’m volgens mij in de krachtige, humusrijke grond. Er is nog veel land waar geen pioenen hebben gestaan en er zijn veel grote blokken. Dat zien we graag.”

052-54 Pioenen Drenthe.indd 54 03-06-19 11:39